

राजस्थान लोक सेवा आयोग, अजमेर

सहायक आचार्य – ज्योतिष (फलित), संस्कृत शिक्षा विभाग के पदों हेतु प्रतियोगी परीक्षा का पाठ्यक्रम

प्रथमपत्रम्

१. ताजिकनीलकण्ठी-

राशिस्वरूपम्, वर्षप्रवेशवारादिसाधनम्, ग्रहचालनक्रमः, लग्नसाधनविधिः, नतकालसाधनम्, भयातभभोगसाधनम्, चन्द्रस्पष्टीकरणम्।

२. बृहज्जातकम् (राशिभेदाध्यायग्रहयोनिभेदाध्यायौ)

कालपुरुषाङ्गानि, राशीनां स्वरूपम्, त्रिंशांशः, राश्यधिपाः, ग्रहाणामुच्चनीचस्थानानि, तन्वादिद्वादशभावानां पर्यायवाचकशब्दाः, कालपुरुषस्य आत्मादि-अङ्गभेदाः, ग्रहाणां स्थान-वस्त्र-द्रव्यतुप्रभुत्वम्।

३. मुहूर्तचिन्तामणिः (संक्रान्ति-विवाह-वधूप्रवेश-यात्राप्रकरणानि)

संक्रान्तिनामानि तत्फलं च, संक्रान्तिपुण्यकालः, विवाहमासाः, वर्णाष्टकविचारः, कर्त्तरिदोषः, गोधूलिलग्नस्य प्रशंसा तद्भेदाश्च, विवाहे त्याज्यदोषाः, वधूप्रवेशाय विहितः विशिष्टकालः, द्विरागमनमुहूर्तः, यात्रामुहूर्तः, शकुनवशाद् यात्राफलम्, यात्रायां त्याज्यवस्तूनि।

४. बृहद्वास्तुमाला – (सम्पूर्णम्)

गृहारम्भविधिः, वास्तुपुरुषस्वरूपम्, काकिणिविचारः, वर्णपरत्वेन भूमिलक्षणानि, प्रशस्ताप्रशस्तभूमिः, जातिक्रमेणायविचारः, गजकूर्मादि-भूमिलक्षणानि, खातविधिः, शल्यनिष्कासनविधिः, पूर्वादिदिक्षु गृहोच्चनीचत्वादिफलम्।

५. पञ्चस्वराः - (सम्पूर्णम्)

त्रिपताकिचक्रनिर्माणक्रमः, त्रिपताकिचक्रे वेधप्रकारः, ग्रहाणां बलनिर्णयः, सूर्यादीनां राशिभोगकालः, अर्धयामेशसाधनप्रकारः, वर्षलग्नसाधनम्, केतुपताकीचक्रम्, पञ्चस्वराणां बालाद्यवस्थाविचारः, दशास्वरसाधनक्रमः, मातृभ्रात्रादि-अरिष्टयोगविचारः।

६. जैमिनिसूत्रम् - (सम्पूर्णम्)

अर्गलाकारक-तत्प्रतिबन्धकयोगाश्च, राशिदृष्टिविचारः, चरस्थिरकारकविचारः, चरदशासाधनविधिः, भाव-घटी-होरालग्नानां साधनप्रकारः, कारकांशे ग्रहस्थित्या फलम्, केमद्रुमयोगः, जैमिनिसूत्रानुसारेणायुश्चिन्तनम्।

७. बृहत्संहिता – (गर्भलक्षणाध्याय-शकुनलक्षणाध्याय-भूकम्पलक्षणाध्यायाः)

चन्द्रवशाद् गर्भप्रसवकालः, मेघानां वायोश्च लक्षणानि, गर्भोपघातलक्षणानि, भूकम्पस्य निमित्तार्थं मुनीनां मतभेदप्रदर्शनम्, वायव्यदिशि भूकम्पलक्षणम्, भूकम्पफलकालनिर्णयः, शकुनप्रयोजनं तद्भेदाश्च, दशप्रकारकदीप्तादिशकुनलक्षणानि, ग्राह्याग्राह्यशकुनलक्षणानि, वामदक्षिणभेदेन शुभाशुभशकुनफलचिन्तनम्।

८. जातकपारिजातः (जातकभङ्गध्याय-राजयोगाध्यायौ)

जातकभङ्गस्य परिभाषा, रेकायोगस्तत्फलञ्च, प्रेष्ययोगस्तत्फलञ्च, वामनहीनाङ्गयोगौ, उन्मादबुद्धियोगः, कर्णदन्तरोगयोगाः, नीचभङ्गराजयोगः, पञ्चमहापुरुषयोगः, सुनफानफादुरधुराकेमद्रुमयोगाः, शकटयोगः, गजकेसरीयोगः, अमलायोगः।

९. समरसाम् -(सम्पूर्णम्)

जयपराजयचक्रोपक्रमः, द्वादशाब्दादिपञ्चस्वराः, राहुचक्रम्, योगिनीवासचक्रम्, राहुकालानलचक्रम्, सर्वतोभद्रचक्रम्, वक्रशीघ्रग्रहवेधः, ऋणधनशोधनक्रमः।

१०. बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम् – (आयुर्दायाध्याय- मारकभेदाध्याय- ग्रहावस्थाफलाध्यायाः)

आयुर्दाये चक्रपातहानिः, लग्नायुर्दायः, निसर्गायुः, अंशायुः, दीर्घमध्याल्पभेदेनायुषश्चिन्तनम्, मारकलक्षणम्, तमोग्रहमारकलक्षणम्, मरणदेशः, सफलं बालाद्यवस्था, दीप्ताद्यवस्थानां लक्षणम्, ग्रहाणां लज्जिताद्यवस्थाः, अवस्थानुसारेण सूर्यस्य फलम्।

Note: - Pattern of Question Paper

1. Objective type paper
2. Maximum Marks: 75
3. Number of Questions: 150
4. Duration of Paper: Three Hours
5. All questions carry equal marks.
6. There will be Negative Marking.